



J.P. 11/16/79.

GRADSKO POGLAVARSTVO GRADA OSIJEKA  
IZLOŽBENA DVORANA "WALDINGER"  
HRVATSKO DRUŠTVO LIKOVNIH UMJETNIKA OSIJEK

**Branimir David Kusik**

**ODABRANI ZOOLOŠKI VRT**

OSIJEK  
2000.

# ANIMALISTIČKI KUSIKOVI CRTEŽI

U svakoj životinji krije se čovjek, u svakom čovjeku neka životinja spava. Cijeli svijet se ljulja u nesigurnosti života i živih bića uspoređujući ljude sa životinjama, u životinjama prepoznajući ljude, pa i neke od prijatelja čak. Ponekad u životinjama vidimo zamjenu za balerine, ponekad ragbijaše ili nogometaše, a o trkačima, udvaračima i roditeljima da i ne govorimo! Ima dana kad su nam životinje umjesto djece, prijatelja, ljubavnice, kolege ili suigrača u hobijsu. Možemo isto tako postaviti mišljenje, unikatno i minimalističko, kako nam životinje supstituiraju rat u lovu, pustolovinu safarija u zoološkom vrtu ili obilje plodova u svečanom blagovanju postojanja i preživljavanja.

Daleko je veća prisutnost životinja u ljudskom svijetu na planu pojavnih ili pojmovnih, nematerijalističkih ili apstraktnih susretanja. Životinje su personifikacije stanja, karaktera, potreba, želja; ali i sudbina, međusobnih komunikacija ili osjećanja. Svejednako je spomenete li devu, lava, lisicu, kornjaču, jelena ili žed; rabijatnost, lukavost, starost i preljub. Isto tako njihovi usporednici ili hodajuće osobnosti; imaju mudrost, snagu, ljepotu, eleganciju, radinost, okretnost; snalaze se u vodi ili u zraku, ali su i ludi, pijani, raskalašeni ili proždrljivi. Gotovo ne postoji ljudsko stanje, osjećanje ili činjenje kojemu narod nije pridao lakonski opis prepoznavanja i uspoređivanja sa svijetom životinja. Moguće je ujutro izaći iz kuće kao pijetao, preko dana se mijenjati od mrava ili pčele do lava ili tigra, a s večeri doći doma kao slavuj, sova, deva, majmun ili svinja.

Prilazeći umotvorima nastalim u svijetu divljine, u svijetu nepisanih zakona, u svijetu primarnosti i elementarnosti, prilažemo mrvice na oltar ljudske povijesti animalizma. Kinezi razlikuju rođene u vrijeme majmuna od onih u vremenu zeca ili zmaja. Zapadnjaku je jednostavnije razlikovati ovna od jarca, bika od lava ili škorpiona od raka. Istina, u tom animalističkom univerzumu ljudi dobivaju i dijelove, barem okuse, i drugih svjetova. Tako je jarac cjelovit tek s olovom, oniksom, indigo plavom bojom, čičkom, borom i Saturnom, a lavu nisu daleki Sunce, orao, hrast, zlato i suncokret. Dakle, okruženi smo životinjama, svuda oko nas, u nama samima, pa i hodamo pod zvjezdanim svodom koje ga čini jedan odabrani zoološki vrt.

Branimir David Kusik pronalazi u tom univerzumu sukladnosti između primarne percepcije životinja i osnovne biti likovnog kazivanja. Možemo pred njegovim crtežima asociirati goropadnost nekog nama poznatog lava, upornost našeg jarca, ili prepoznati neku parabolu iz dnevnika ili novinskih vijesti. Sve to nije Kusiku strano, ali su mu elementarnosti onoga što i onoga kako na prvom mjestu. Životinjama pripadaju specifični obrisi, volumeni i pokreti, a crtaču svjetla, sjene, crtovlja, mrlje i geste. Međusobna je to igra oblikovanja i neprestanog kretanja.

Prvi i osnovni pogled na Kusikove crteže zapisat će u sjećanje nizove nepravilnih ploština različito ispunjenih paralelnim i ukriženim crtama. Ta crtovlja, tamnija-gušća ili svjetlija-rjeđa, autohtoni

su segmenti crteža, dijelovi su likovnog djela, prije i više nego linearizma volumena na motivu. Ne prijanjaju crtice uz tijelo, nego samo uz papir. Bez obzira na svjetlosnu kvalitetu, prije su struktura crteža - pa i kvaliteta prikazane epiderme nego čisti volumen ili iluzija trodimenzionalnosti.

Druga strukturalna grupa crtovlja su masni, puni i dugi potezi obrisa, detalja nekih kandži, griva ili repova. Razlikuju ih putanje i energičnosti pritiska pera na podlogu. Curci crnila i tragovi drugih boja približavaju nas slikarskom svijetu. U njemu ima mjesta i za sve one sferične segmente izvan obrisa motiva. Zavidno i čudnovato nizanje paralelnih poteza ukupna je slikovitost svakog crteža, ali i poseban prostor pokreta, trajanje jeke gibanja krila, pomaka roga, repa ili uha. U tim je dijelovima bit živopisnosti, slikovitost bejkonovske

duge ekspozicije, ali i stvarno zatvoren krug između motiva i crtača. Pokret motiva transformirao se u pokret ruke. Svejednako je promatramo li titraj i rezonanciju zraka uskomešanog migom motiva ili crtačevog pera.

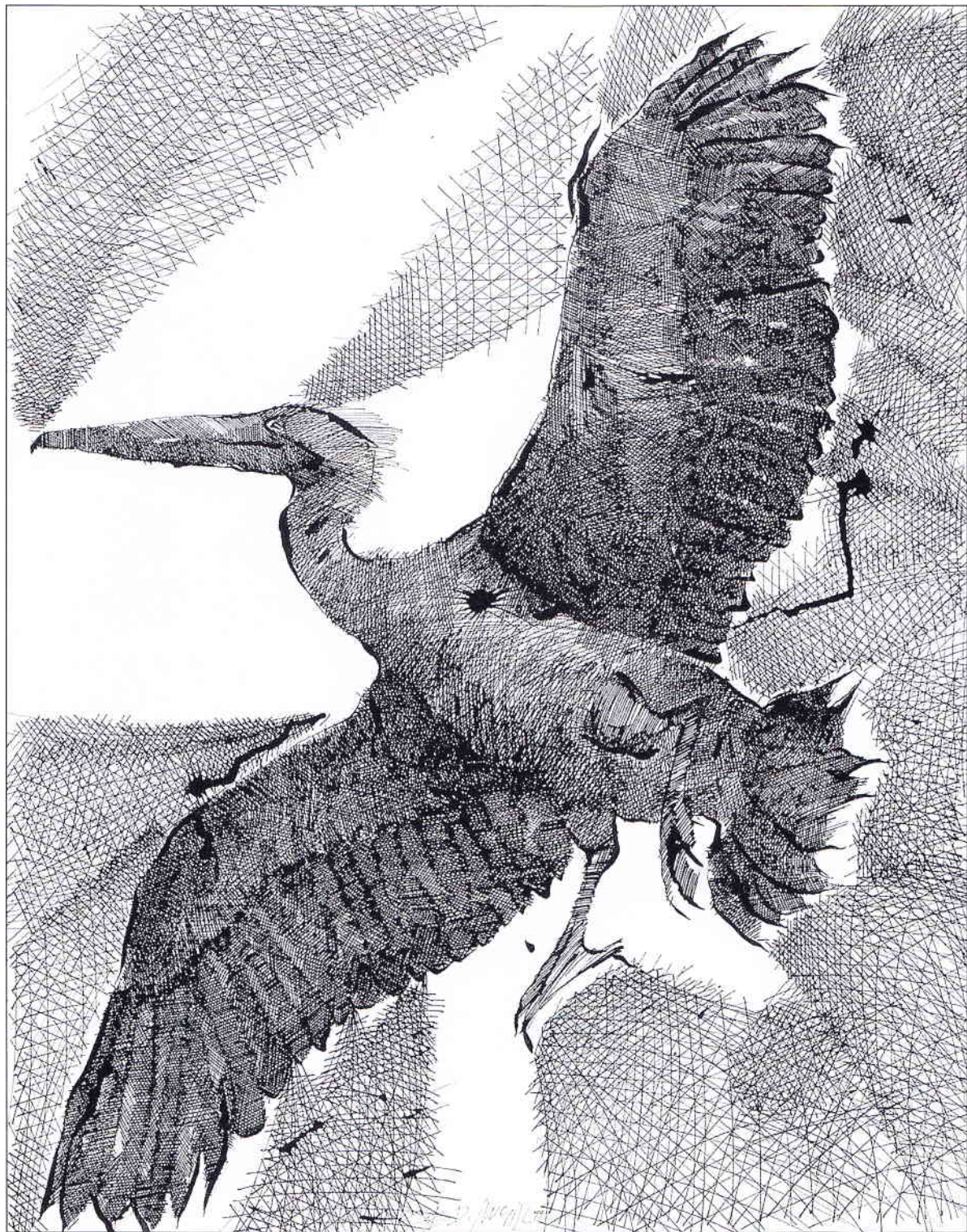
Animalizam prožima sve čovjekove sfere. U gotovo svim kulturama i civilizacijama Božje riječi prenose Orao, Bik, Lav i Glasnik. Jastrebov let je posebnost, u njem samo odabrani znaju pročitati glas Velikog Graditelja. Životinje su i ljudski tabui, istina različiti od kulture do kulture, ali cijelom je ljudskom rodu zabranjeno jesti Sfinge, Zmajeve, a osobito Grifone, Bafomete i Abrakse!

Đuro Vandura



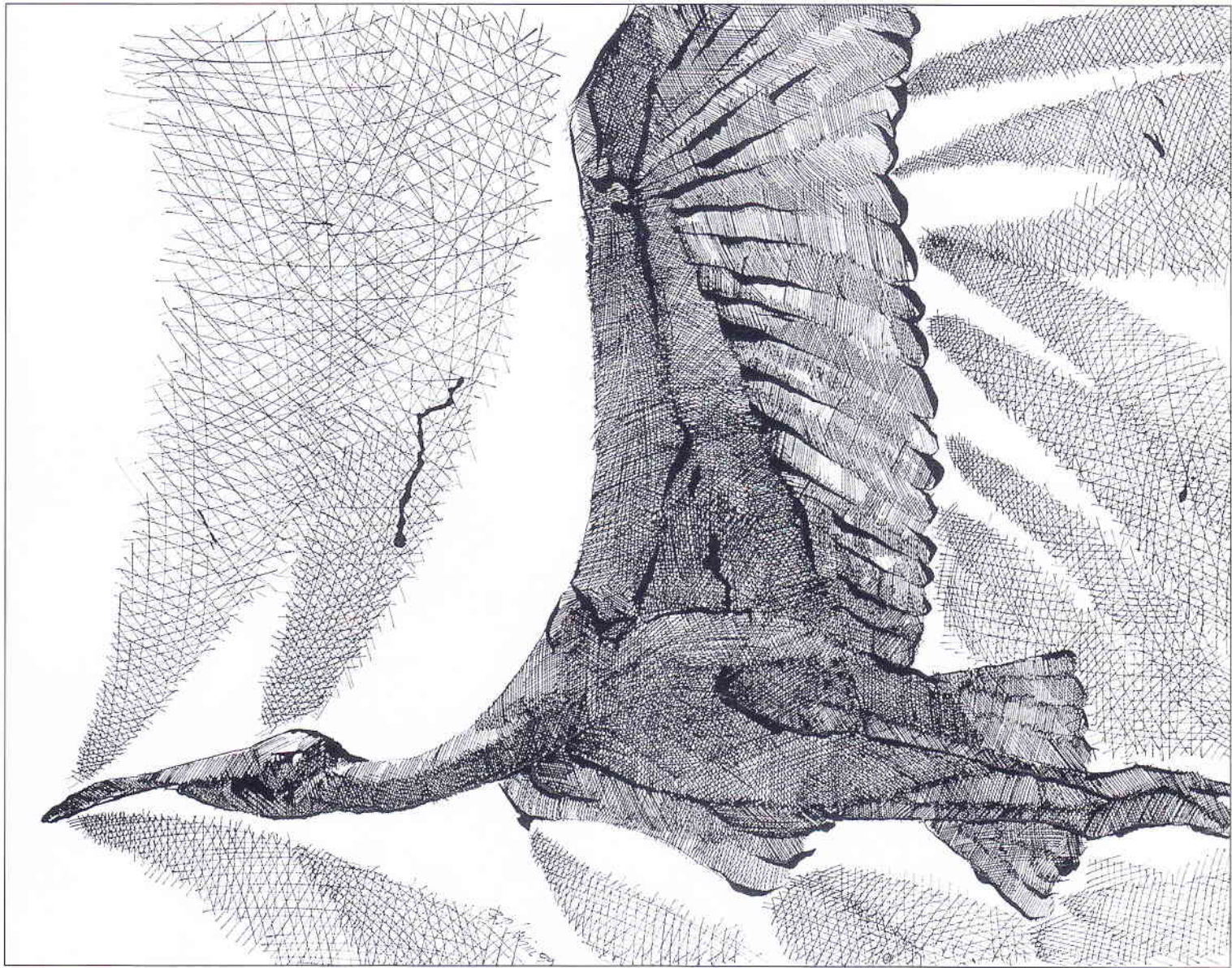
---

Bjeloglavi sup



---

Pelikan

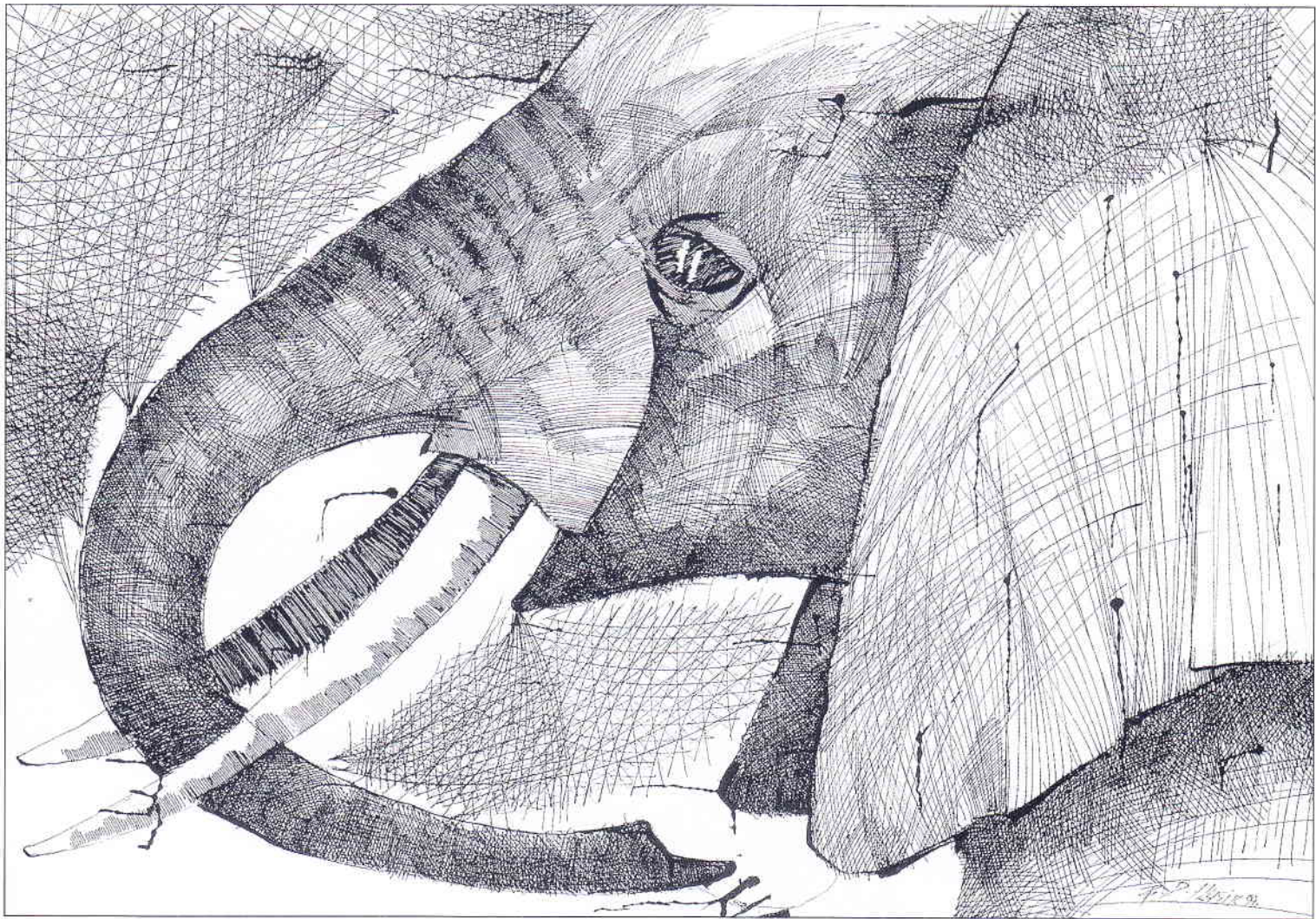




---

Slijetanje II

30/07/07



---

Slon



---

Nosorog



---

Orix



Pingvini



---

Lav

1/10/11 97



---

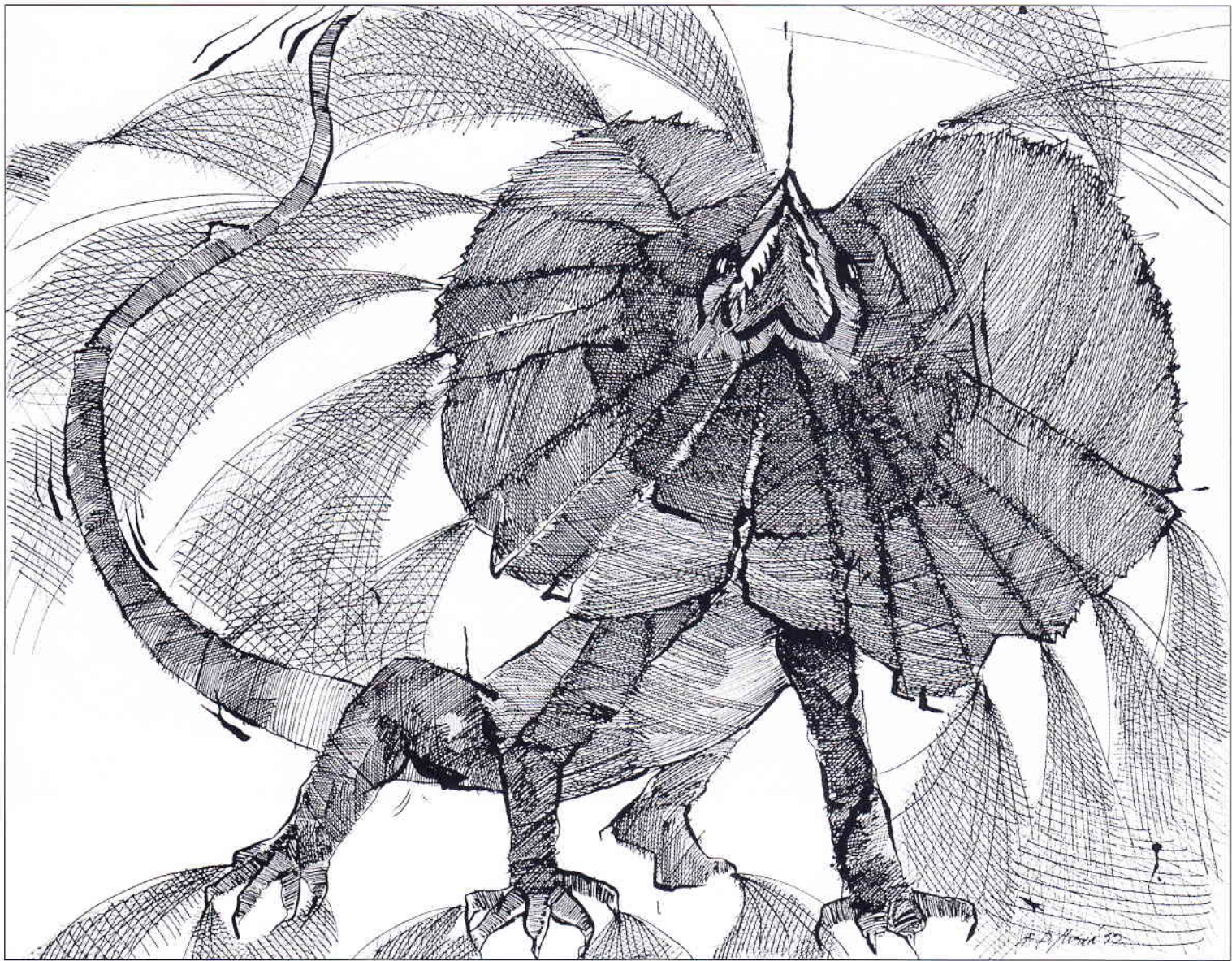
Lavica



---

Lov I





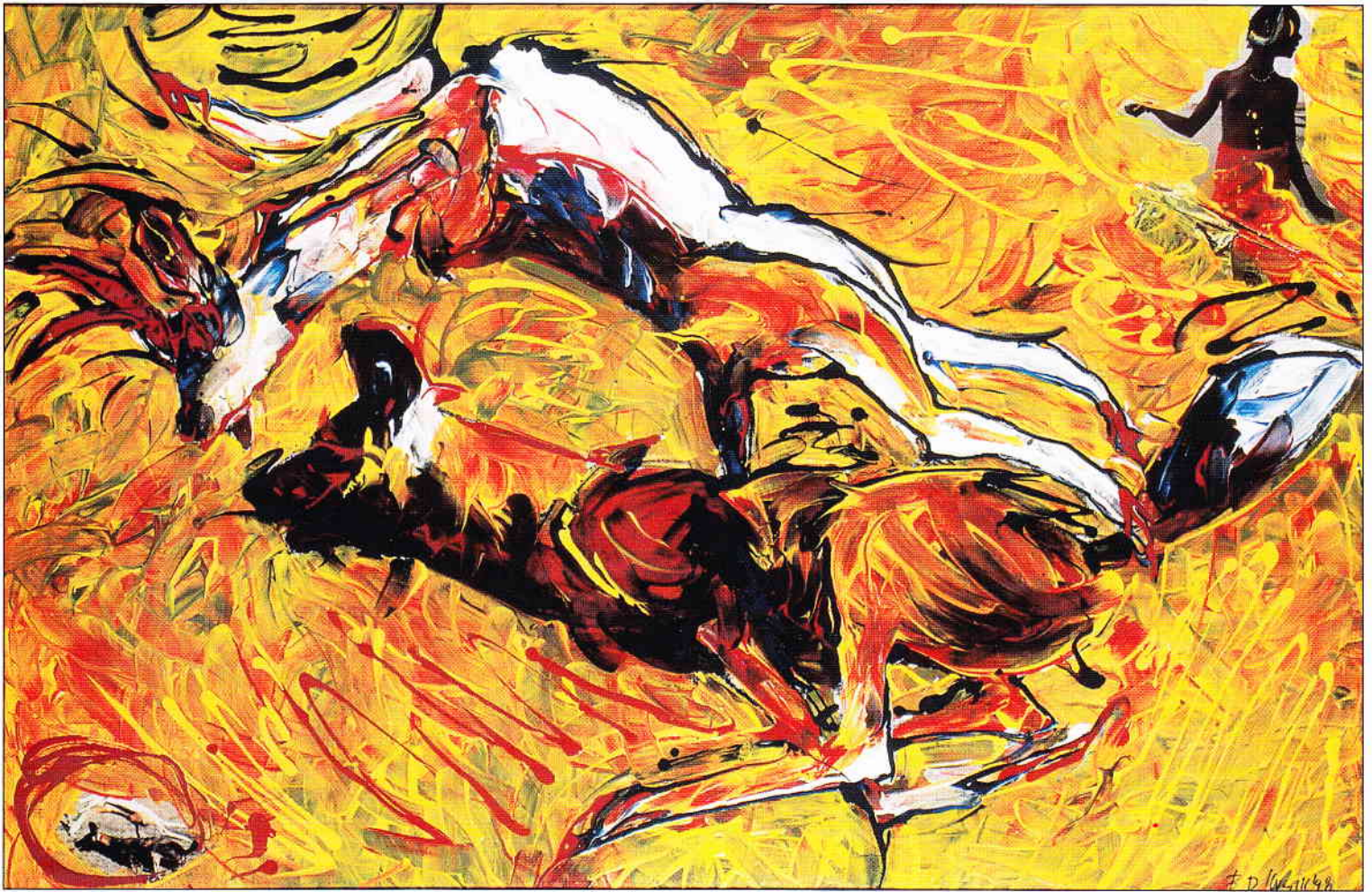
---

Iguana



---

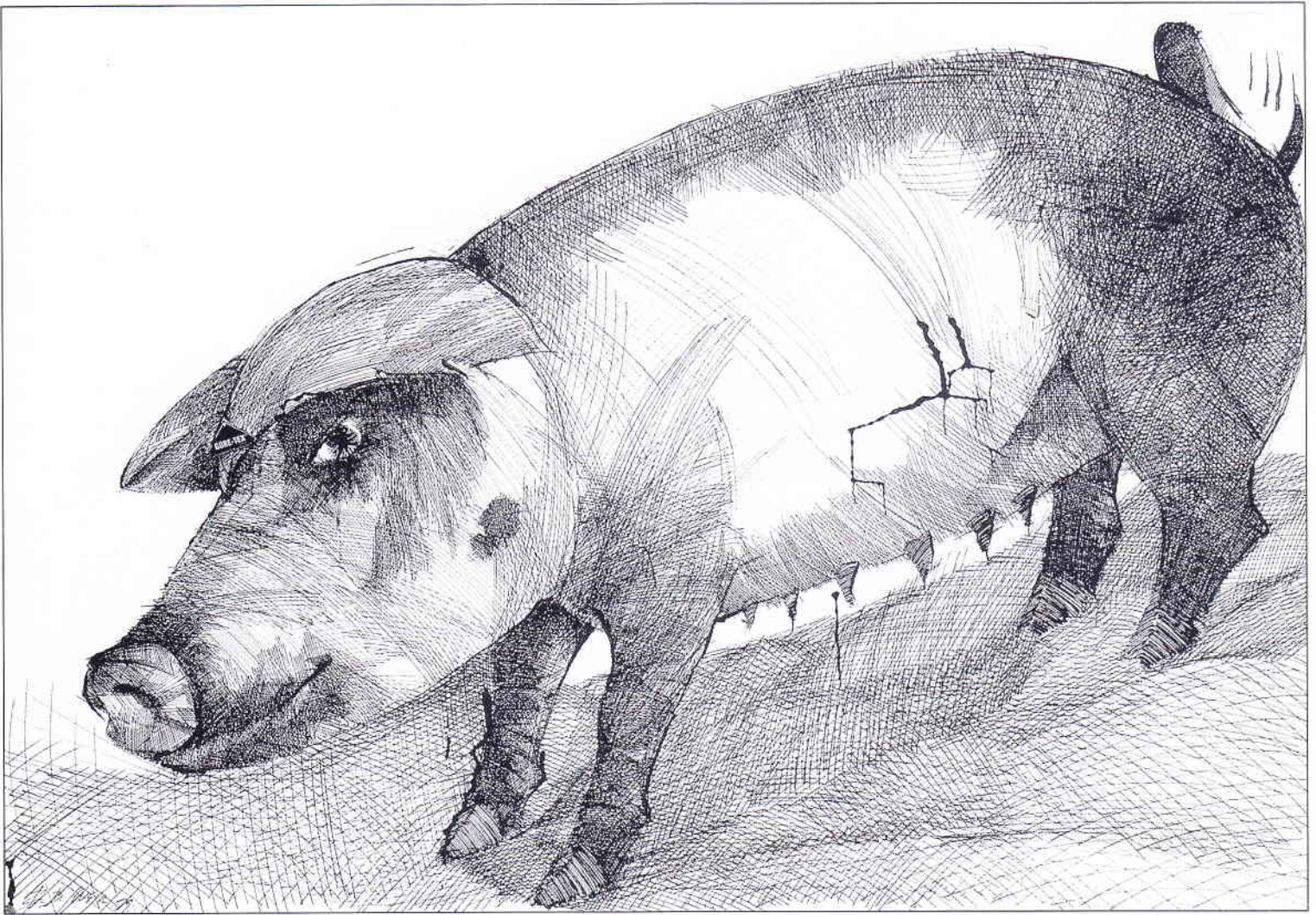
Kameleon





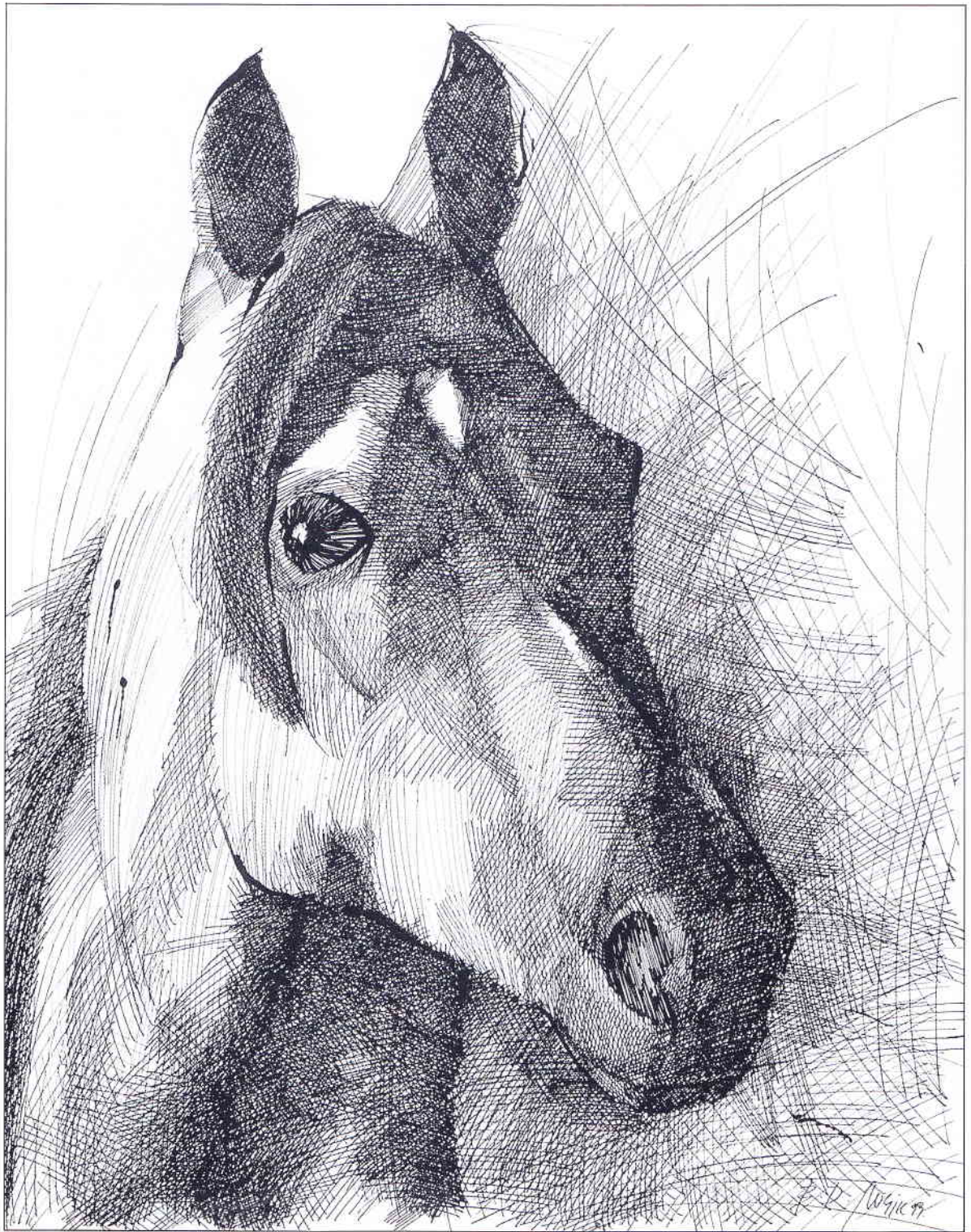
---

Klokan



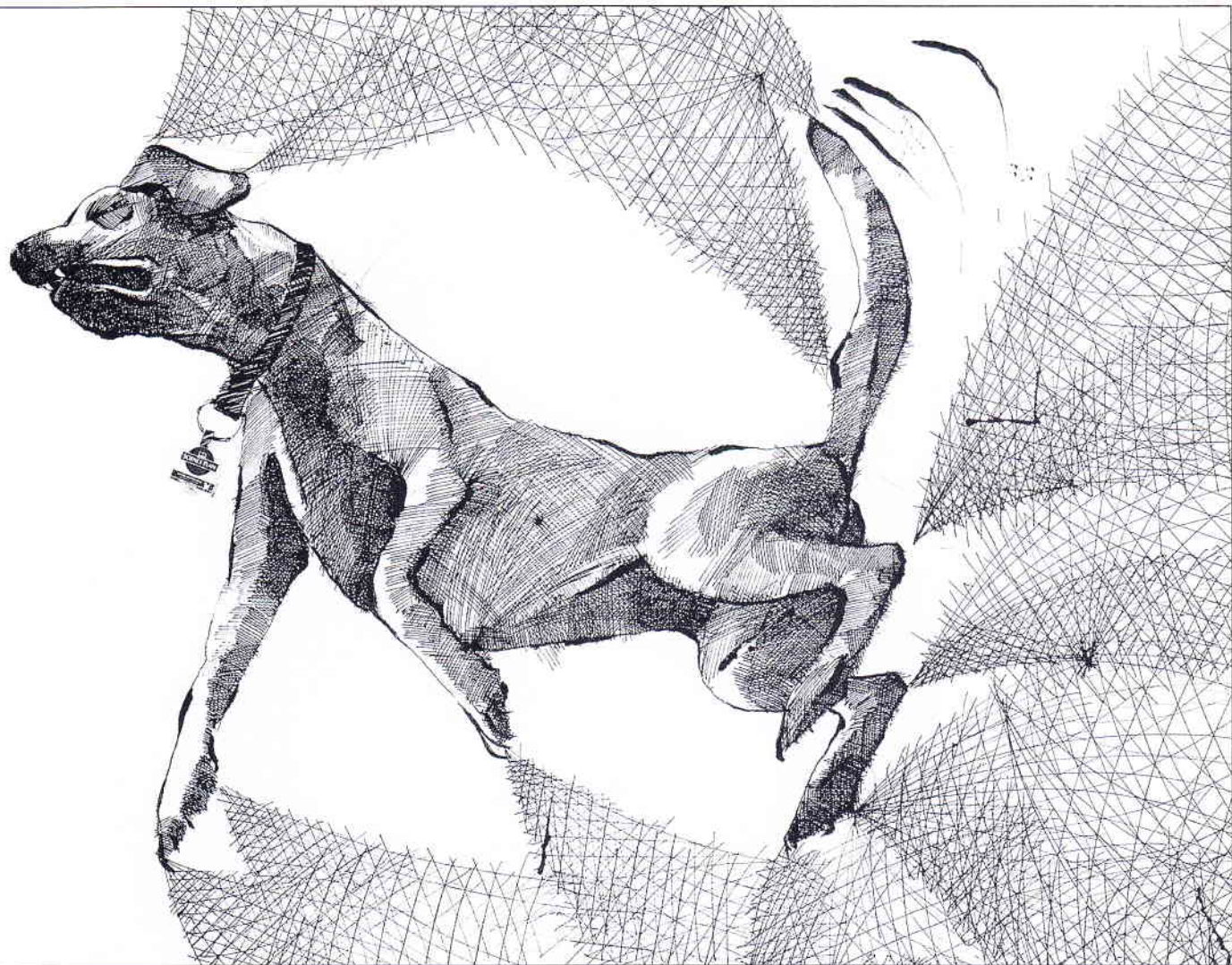
---

Krmača - Zašto mene?



---

Konj



---

Pas



Mačka

# Branimir David Kusik

Rođen 13. rujna 1946. godine u Osijeku. Završio Akademiju likovnih umjetnosti (1975.) i magisterij grafike (1977.) u Ljubljani, Slovenija.

## Adresa

Bračka 138, 31 000 Osijek, tel.031/500-674  
Atelijer: Svodovi bb, Tvrđa, 31 000 Osijek

## Nagrade

1997. Prešernova nagrada za slikarstvo, Ljubljana, Slovenija

1983. Nagrada Ex Aequa X. bijenala Slavonaca, Osijek, Hrvatska

## Samostalne izložbe

1975.  
Osijek, Galerija "Zodijak", Grupa 4  
(I. Dorogy, M. Sušac, B. Ivandić)  
Zagreb, Galerija Studentskog centra

1977.  
Beograd, Galerija grafičkog kolektiva  
Osijek, Galerija "Zodijak"

1989.  
Osijek, Galerija "Zodijak"

1995.  
Križevci, Galerija ARS  
Osijek, Galerija likovnih umjetnosti

1996.  
Poreč, Galerija "Palača Zuccato"

1998.  
Osijek, Galerija "Kuna" - Dom HV

## Skupne izložbe

1975.  
Osijek, V. bijenale Slavonaca

Zemun, Izložba bratskih gradova  
Ravne, Slovenija, Slikarska kolonija

1976.  
Poreč, XVI. anale  
Ljubljana, Slovenija, Izložba dobitnika Prešernove nagrade  
Zagreb, Salon mladih  
Osijek, Otvoreni atelijer

1977.  
Brantford, Kanada, Suvremeni osječki slikari i kipari  
Zagreb, Salon mladih, "Inovacije"

1978.  
Osijek - Beli Manastir, IV. saziv baranjske umjetničke kolonije  
Osijek, VI. bijenale Slavonaca  
New York, 2nd Annual Salon of YAVA 1

1980.  
Vinkovci, Recentna umjetnost Slavonaca  
Subotica, Izložba likovnih i primijenjenih umjetnika  
Čakovec, Šest slikara iz Slavonije

1981.  
Pečuh, Mađarska, Baranjska umjetnička kolonija  
Osijek, VIII. bijenale Slavonaca  
Osijek, Suvremeni osječki slikari i kipari  
Osijek, Djela suvremenih likovnih umjetnika u fundusu  
GLU Osijek

1982.  
Osijek, Prva skupna izložba članova HDLU Osijek  
Slavonski Brod, Skice i studije članova HDLU Osijek  
Osijek, Slikari-kipari-kazalište

1983.  
Osijek, Osječki suvremeni slikari

1984.  
Sombor, Susret gradova  
Osijek, Akvizicije VI

1985.  
Osijek, X. bijenale Slavonaca  
Pečuh, Mađarska, Osječki slikari  
Osijek, Izložba uz knjigu O.Švajcera

1986.  
Osijek, Šest osječkih slikara (Goll, Kusik, Čubek,  
Živković, Stipešević, Hegeduš)

1987.  
Osijek, XI. bijenale Slavonaca

1989.  
Osijek, Imaginarna galerija grada Osijeka  
Osijek, Osijek u djelima likovnih umjetnika

1990.  
Osijek, Otvoreni osječki atelijer

1991.  
Osijek, Osječki ratni atelijer 91.

1992.  
Zagreb, Galerija "Forum", Osječki ratni atelijer 91.  
Köln, Gurzenich, Osječki ratni atelijer 91.  
Prag, Osječki ratni atelijer 91.  
Zagreb, Likovna kolonija Đakovo  
Osijek, Likovna kolonija Đakovo

1993.  
Osijek, Slavonija i Baranja 1991.-1993., Dom HV  
Osijek, XIII.bijenale/ratni/Slavonaca  
Zagreb, XIII. bijenale/ratni/Slavonaca  
Rijeka, Prvi riječki Proljetni salon  
Osijek, Otvoreni osječki atelijer

1994.  
Osijek, Djela hrvatskih kipara i slikara "Gospi od  
Utočišta" Aljmaš  
Osijek, Osječki likovni kvadrat (Kusik, Pandžić, Sušac,  
Živković)

Belišće, Djela hrvatskih kipara i slikara "Gospi od  
Utočišta", Aljmaš  
Osijek, IV. bijenale Slavonaca

1995.  
Pečuh, Mađarska IV. bijenale Slavonaca  
Nuštar, Djela hrvatskih kipara i slikara "Gospi od  
Utočišta", Aljmaš  
Osijek, Dom HV, Osječki ratni atelijer 91.  
Zagreb, Dom hrvatskih umjetnika  
Osječki likovni kvadrat  
Osijek, Likovni atelijer HNK Osijek

1996.  
Beč, Austrija, Burgenlandisch-Kroatisches Zentrum  
Zagreb, 1. hrvatski trijenale crteža

1997.  
"Slika u ljubavi", Galerija "Sveti Ivan Zelina"  
"Druga slika u vinu", Galerija "Sveti Ivan Zelina"

1998.  
16. slavonski bijenale, Galerija likovnih umjetnosti  
Osijek  
"Treća slika u vinu", Galerija "Sveti Ivan Zelina"

1999.  
Otvorenje Ureda za obranu Beli Manastir  
Izložba članova HDLU Osijek  
"Četvrta slika u vinu", Sveti Ivan Zelina  
"Slika u ljubavi", Sveti Ivan Zelina

### Aktivnosti

Bojenje stabla u bijelo, Osijek 1977. (J. Alebić,  
M. Sušac, B. D. Kusik)

### Scenografije

M. Jirsak, Karneval cvrčaka, HNK Osijek, 1977.  
M. Bogović, Kvartet, Miniteatar Osijek, 1977.  
P. Sheffer, Javno oko, Miniteatar Osijek, 1978.

### Mapa

Mapa grafika, Alebić-Goll-Kusik-Hegeduš, 1985.

# KUSIKS ANIMALISTISCHE ZEICHNUNGEN

In jedem Tier steckt ein Mensch, in jedem Menschen schläft irgendein Tier. Die ganze Welt bebt in der Ungewissheit und Unsicherheit des Lebens und der Lebewesen indem es die Menschen mit den Tieren vergleicht und in den Tieren Menschen - manchmal sogar diesen oder jenen seiner Freunde - erkennt. Manchmal sehen wir in den Tieren einen Ersatz für Ballerinen, manchmal für Rugby- oder Fußballspieler, um von Läufern, Verehrer und Eltern überhaupt nicht zu sprechen! Es gibt so manche Tage an denen die Tiere uns unsere Kinder, Freunde, Geliebte, unsere Kollegen oder Mitspieler in unserem Hobby ersetzen. Wir können auch eine einzigartige und minimalistische Auffassung aufstellen, dass uns die Tiere durch die Jagd den Krieg ersetzen, durch einen Zoobesuch das Abenteuer eines Safaris substituieren oder den Überfluss an Früchten in unserer Ernährung auf dem Festtisch zur Ehrung des Daseins und des Überlebens.

Viel größer ist die Anwesenheit der Tiere in der Menschlichen Welt auf dem Gebiet der nichtmateriellen oder abstrakten Erscheinungs- oder Begriffsbegegnungen. Tiere sind die Personifizierungen der Zustände, der Charaktere, der Bedürfnisse und Wünsche, aber auch der Schicksale, der gegenseitigen Kommunikationen oder Gefühle. Es ist ganz einerlei ob ein Kamel, ein Löwe, ein Fuchs, eine Schildkröte, ein Hirsch erwähnt wird oder der Durst, die Grobheit, die List, das Alter oder der Ehebruch. In der gleichen Weise haben auch Weisheit, Stärke, Schönheit, Eleganz, Fleiß, Geschicklichkeit, Anständigkeit im Wasser oder in

der Luft, aber auch Torheit, Trunksucht, Sittenlosigkeit oder Gefräßigkeit ihre Vergleiche oder laufende Individualitäten. Es gibt fast keinen einzigen menschlichen Zustand für den das Volk keine lakonische Beschreibung der Identifizierung oder des Vergleichs mit der Tierwelt nicht gefunden hat. Man kann des Morgens wie ein Hahn aus dem Haus kommen, sich im Laufe des Tages von einer Ameise oder Biene zum Löwen oder Tiger umwandeln und dann am Abend wie eine Nachtigall, eine Eule, ein Kamel, ein Affe oder eine Sau nach Hause kommen. Indem wir uns den in einer wilden Welt der ungeschriebenen Gesetze, der Welt des Primären und Elementaren entstandenen Geisteserzeugnissen annähern, legen wir einige Krümmen an den Altar der Geschichte des menschlichen Animalismus. Die Chinesen unterscheiden die in der Periode des Affen geborenen Menschen von jenen die in den Perioden des Hasen oder des Drachen geboren wurden. Für einen der abendländischen Zivilisation Angehörigen Menschen ist es einfacher einen Widder von einem Steinbock, einen Stier von einem Löwen oder einen Skorpion von einem Krebs zu unterscheiden. In diesem Universum der Tiere nehmen die Menschen zwar auch Teile - oder wenigstens Geschmäcke anderer Welten an. So ist der Steinbock nur dann vollständig, wenn er mit Blei und Onyx, mit der indigoblauen Farbe, mit der Klette, der Kiefer und mit dem Planet Saturn verbunden ist, und dem Löwen sind die Sonne, der Adler, die Eiche, das Gold und die Sonnenblume nicht fremd. Wir sind also von Tieren umgeben - sie sind überall, um und auch in uns; wir bewegen uns

sogar unter den Sternen die auch einen eigenartigen auserlesenen Tiergarten bilden.

Branimir David Kusik findet in diesem Universum eine Übereinstimmung zwischen der primären Perzeption der Tiere und dem fundamentalen Wesen der künstlerischen Hersagen. Vor seinen Zeichnungen stehend, können wir die Widerspenstigkeit eines uns bekannten Löwen oder die Beharrlichkeit unseren Steinbocks assoziieren, oder irgendeine Parabel aus der Tagesschau oder aus den Tageszeitungen wiedererkennen. All das ist für Kusik nicht fremd - doch für ihn haben das elementare was und wie den Vorrang. Den Tieren gehören spezifische Konturen, Volumina und Bewegungen; dem Zeichner, dagegen, gehören die Lichtstellen, die Schatten, die Linien, Flecken und Gesten. Es ist ein gegenseitiges Spiel von Gestaltung und unauhaltsamer Bewegung.

Der erste und wichtigste Blick auf Kusiks Zeichnungen wird in das Gedächtnis des Beobachters Reihen von unregelmäßigen und mit parallelen und sich kreuzenden Linien unterschiedlich gefüllten Flächen einprägen. Diese Linienfelder (dunkler - dichter oder lichter - dünner) sind autochthone Segmente der Zeichnungen, sie sind viel mehr Teile des Kunstwerkes als des Linearismus des Volumens auf dem Motiv. Die Linien haften nicht am Körper sondern nur am Papier. Ungeachtet der Qualität des Lichts sind diese Linien viel mehr die Struktur der Zeichnung und die Qualität der dargestellten Epidermis als reines Volumen oder eine Illusion der Dreidimensionalität.

Die zweite Strukturgruppe der Linien sind fette, volle und lange Züge der Konturen, Details irgend-

welcher Krallen, Mähnen oder Schwänze. Sie unterscheiden sich in ihren Bahnen und im unterschiedlich energischen Druck der Reißfeder auf die Grundlage. Schwarze Tuschenausläufe und Spuren anderer Farben nähern uns der malerischen Welt. In dieser Welt gibt es genügend Platz auch für alle jene sphärische Elemente außerhalb der Konturen des Motivs. Die beneidenswerte und erstaunliche Anreihung der parallelen Züge erzeugt die gesamte Bildlichkeit jeder einzelnen Zeichnung aber auch einen Sonderraum der Bewegung, die Dauer des Echos eines Flügelschlags, die Bewegung eines Horns, eines Schweifes oder eines Ohren. In diesen Teilen liegt der Sinn und das Wesen der Anschaulichkeit, das Malerische in einer Baconschen langen Exposition, aber auch der tatsächlich geschlossene Kreis zwischen dem Motiv und dem Zeichner. Die Bewegung des Motivs transformierte sich in die Bewegung der Hand. Es ist einerlei ob wir die Schwingung und die Resonanz der durch das Winken des Motivs aufgerührten Luft oder die Bewegung der Reißfeder des Zeichners betrachten. Der Animalismus durchdringt alle menschlichen Sphären. In fast allen Kulturen und Zivilisationen werden die Worte Gottes von einem Adler, einem Stier, einem Löwen oder einem Boten übertragen. Eine Besonderheit ist der Flug des Habichts in dem nur die Auserwählten die Stimme des Großen Schöpfers erkennen können. Tiere sind auch menschliche Tabus, die sich, zwar, von einer Kultur zur anderen unterscheiden, aber es ist trotzdem in allen Kulturen verboten Sphinxen und Drachen, und besonders Griffonen, Bafometen und Abraxas zu essen!

Đuro Vandura

# KATALOG DJELA

1. LOV I.  
akril, platno, 80 x 120 cm, 1998.
2. LOV II.  
akril, platno, 80 x 120 cm, 1998.
3. LOV III.  
akril, platno, 80 x 120 cm, 1998.
4. ZIMA, ZIMA, E PA ŠTA JE ...  
akril, karton, 80 x 80 cm, 1999.
5. RODA - TEST  
akril, karton, 108 x 57 cm, 1998.
6. KROKODIL  
akril, karton, 71 x 108 cm, 1998.
7. FRIC I LADICA I.  
akril, karton, 76 x 108 cm, 1998.
8. FRIC I LADICA II.  
akril, karton, 76 x 108 cm, 1998.
9. NOSOROG  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
10. LAV  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
11. LAVICA  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
12. KONJSKI POGLED  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
13. PSEĆI SKOK  
tuš, papir, 70 x 104 cm, 1999.
14. KLOKAN  
tuš, papir, 70 x 104 cm, 1999.
15. PROFIL SLONA  
tuš, papir, 70 x 104 cm, 1999.
16. KRMAČA: "ZAŠTO MENE?"  
tuš, papir, 70 x 104 cm, 1999.
17. KAMELEON  
tuš, papir, 56 x 72 cm, 1999.
18. PELIKAN  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
19. ŽDRAL  
tuš, papir, 56 x 72 cm, 1999.
20. ŠIŠMIŠ  
tuš, papir, 56 x 72 cm, 1999.
21. SLIJETANJE I.  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
22. SLIJETANJE II.  
tuš, papir, 56 x 72 cm, 1999.
23. NILSKI KONJ  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
24. U LETU  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
25. ISTARSKI JARAC  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
26. IGUANA  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
27. BJELOGLAVI SUP  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
28. MUFLON  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
29. MAČJI SKOK  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
30. ORIX  
tuš, papir, 72 x 56 cm, 1999.
31. ODMJERAVANJE PELIKANA  
tuš, papir, 70 x 104 cm, 1999.
32. ŽIRAFI  
tuš, papir, 104 x 70 cm, 1999.
33. RODA  
tuš, papir, 104 x 70 cm, 1999.
34. PURAN  
tuš, papir, 104 x 70 cm, 1999.



## **ELEKTROMODUL**

Nakladnik: Gradsko poglavarstvo Grada Osijeka  
Za nakladnika: prof. dr. Zlatko Kramarić  
Za Izložbenu dvoranu "Waldinger": Jasminka Novak - Kovač  
Predgovor: Đuro Vandura  
Postav: Branimir David Kusik, Domagoj Dvoržak  
Lektura: Goran Trdin  
Prijevod: Željko Rišner  
Fotografije: Krešimir Lendić  
Oblikovanje i grafička priprema: Branimir David Kusik, Damir Delić  
Tisak: Grafika d.o.o., Osijek  
Naklada: 300 primjeraka  
Naslovnica: Mačka

